

INGLIZ TILINI O'RGANISHDA KENG TARQALGAN XATOLAR

Asqarov Ahliddin Alisher o'g'li

UBS nodavlat oliygoh o'qituvchisi

Anvarbekova Iroda Abrorbek qizi

UBS Filologiya va tillarni o'qitish Ingliz tili

2-bosqich talabasi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21744203>

Annotatsiya: Bugungi globallashtirish sharoitida ingliz tilini bilish zamonaviy ta'lim, kasbiy rivojlanish va xalqaro muloqotning ajralmas qismiga aylanmoqda. Dunyo bo'ylab millionlab insonlar ingliz tilini o'rganishga intilmoqda, biroq tilni mukammal o'zlashtirish jarayonida ko'plab o'quvchilar bir xil xatolarga yo'l qo'yishadi. Ushbu xatolarni o'z vaqtida aniqlab, ularni bartaraf etish til o'rganish jarayonini sezilarli darajada yengillashtiradi. Mazkur maqolada ingliz tilini o'rganishda ko'p uchraydigan keng tarqalgan xatolar va ularning sabablari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Tinglash, Gapirish, Shadowing usuli, Flashcards, Self-talk, Onlayn muloqot, Kontekst, Podkastlar

COMMON MISTAKES IN LEARNING ENGLISH

Abstract: In today's context of globalization, knowing English has become an integral part of modern education, professional development, and international communication. Millions of people around the world strive to learn English, yet many learners make similar mistakes in the process of mastering the language. Identifying these mistakes in a timely manner and correcting them significantly facilitates the language learning process. This article analyzes the most common mistakes in learning English and their underlying causes.

Key words: Listening, Speaking, Shadowing technique, Flashcards, Self-talk, Online communication, Context, Podcasts

РАСПРОСТРАНЁННЫЕ ОШИБКИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация: В условиях современной глобализации знание английского языка становится неотъемлемой частью современного образования, профессионального развития и международного общения. Миллионы людей по всему миру стремятся изучать английский язык, однако во время процесса его освоения многие учащиеся совершают одни и те же ошибки. Своевременное выявление этих ошибок и их устранение значительно облегчает процесс изучения языка. В данной статье анализируются наиболее распространённые ошибки при изучении английского языка и их причины.

Ключевая слова: Аудирование, Разговорная речь, Метод Shadowing, Флеш-карты, Саморазговор, Онлайн-общение, Контекст, Подкасты.

21-asrda ingliz tilining ahamiyati avvalgidan ham ortdi. Bugungi kunda ingliz tilini bilish nafaqat ta'lim va ish faoliyatida, balki xalqaro muloqot va sayohatlarda ham muhim vosita hisoblanadi. Insonlar til o'rganishga turli sabablar bilan intiladi: biznes hamkorlik qilish, sifatli ish faoliyatini yo'lga qo'yish, chet davlatlarda yashash va tahsil olish. Shu bilan birga, ko'plab o'quvchilar oson va tez usullarga ishonib, turli qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Ularning eng keng tarqalgan xatolaridan biri — grammatikaga haddan tashqari e'tibor qaratishdir. Ingliz tili grammatikasi so'z yasash va nutqni to'g'ri ifodalashda albatta muhim ahamiyatga ega, lekin ko'pchilik o'rganuvchilar tilni o'rganish o'rniga faqat terminlar va qoidalariga urg'u berib, turli anglashmovchiliklarga sabab bo'lmoqda. Ingliz va o'zbek tillari turli til oilalariga mansub bo'lganligi sababli, so'z tuzilishi, ega, kesim va to'ldiruvchilar joylashuvi o'zbek tilidagi qoidalar bilan to'liq mos kelmaydi. Shu sababli grammatik xatolar paydo bo'lishi tabiiy holatdir. Shuningdek, zamonaviy qo'shiqlardan til o'rganishga urinish ham ko'pincha samarasiz bo'ladi. Qo'shiqlarda ohang va ritmga moslash maqsadida talaffuz va grammatik qoidalar buziladi. Masalan, "I am love you" yoki "I is" kabi ifodalar o'quvchida tilni noto'g'ri

o'rganish odatini shakllantiradi. Bundan tashqari, ko'plab o'rganuvchila grammatikani yodlashga ortiqcha e'tibor qaratib, amaliy mashqlarga kam e'tibor beradi. Natijada nazariy bilim kuchli bo'lishiga qaramay, gapirish va yozishdagi ko'nikmalar yetarlicha rivojlanmaydi. Shuning uchun ingliz tilini muvaffaqiyatli o'rganish uchun grammatika bilan birga talaffuz, so'z boyligi va real nutqdagi amaliy mashqlarni uyg'unlashtirish zarur.

"Yuqoridagi ma'lumotlarga asoslanib ingliz tilini o'rganishda uchraydigan keng tarqalgan xatolar to'liq tahlil qilinib, ularni qilmaslik uchun samarali metodlar keltiriladi."

1. Grammatikaga haddan tashqari e'tibor berish

Ko'plab o'rganuvchilar grammatik qoidalarni faqat yodlashga urg'u beradi, lekin ularni amaliyotda qo'llamaydi. Natijada, gapirish va yozish ko'nikmalari yetarlicha rivojlanmaydi, tilni erkin ishlatish qobiliyati sekinlashadi. Shu bilan birga, faqat nazariy bilimga tayanish o'quvchida nutqning tabiiy ohangini shakllantirishga to'sqinlik qiladi.

Metod: Grammatikani har bir mavzuni kichik jumlar, qisqa dialoglar va matnlar orqali mashq qilish.

Interaktiv ilovalar, onlayn testlar va o'quv platformalari yordamida bilimni mustahkamlash.

Amaliy yozma va og'zaki mashqlarni muntazam bajarish, shuningdek, real nutqda grammatikani qo'llashni odat qilish.

Tilni o'rganishda "error correction" mashqlarini qo'llash: xatolarni tahlil qilib, to'g'ri shaklni topish.

2. Talaffuzga yetarlicha e'tibor bermaslik

Ingliz tilida so'zlar yozilishi va talaffuzi har doim mos kelavermaydi. Masalan, through, enough, though kabi so'zlar noto'g'ri talaffuz qilinsa, tushunmovchilik va kommunikativ xatolarga olib keladi. Talaffuzdagi kichik xatolar

nutqning tabiiyligini kamaytiradi va suhbatdoshni noto'g'ri tushunishga majbur qiladi.

Metod: Audio lug'atlar, podkastlar va videolar orqali muntazam mashq qilish.

Shadowing usulidan foydalanib, audio matnni darhol takrorlash, talaffuz va ohangni real vaqtda o'rganish.

Online pronunciation platformalarida self-assessment qilish va talaffuzni monitoring qilish.

Til o'rganish jarayonida fonetik mashqlar va minimal juftliklar (minimal pairs) bilan ishlash: masalan, ship–sheep, bat–bet.

3. So'zlarni kontekstsiz yodlash

Yangi so'zlarni alohida ro'yxatlarda yoki termin sifatida yodlash ularni nutqda ishlatishga yordam bermaydi. Shu sababli, o'rganilgan so'zlar tez unutiladi va kommunikativ nutqda qo'llanmaydi.

Metod: So'zlarni gaplar, matnlar yoki hikoyalar kontekstida o'rganish (contextual learning).

Flashcards, mobil ilovalar va "spaced repetition" tizimi orqali kontekst asosida so'z boyligini oshirish.

Har bir yangi so'zni real nutqda ishlatishga harakat qilish, suhbat va yozma mashqlar orqali mustahkamlash.

Sinonimlar va antonimlar bilan bog'lab, so'zlarni semantik tarmoq ichida o'rganish.

4. Listening va speaking mashqlarini e'tiborsiz qoldirish

Faqat darslik va kitob bilan shug'ullanish nutqni passivlashtiradi. O'rganuvchi eshitish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirmasa, tilni erkin ishlata olmaydi va muloqot jarayonida qiyinchiliklarga duch keladi.

Metod: Podkastlar, audio darslar, seriallar va videolar orqali eshitish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Onlayn suhbat platformalari, til almashish guruhlar va speaking club'larda muntazam mashqlar bajarish.

Self-talk usuli bilan kundalik o'z-o'ziga gapirish, o'rgangan so'z va iboralarni qo'llash.

Real hayotiy vaziyatlarda tilni ishlatish: savdo, sayohat, ish yoki onlayn muloqotlar orqali mashq qilish.

XULOSA

Ingliz tilini o'rganishda uchraydigan keng tarqalgan xatolar — grammatikaga haddan tashqari e'tibor berish, talaffuzni e'tiborsiz qoldirish, so'zlarni kontekstsiz yodlash, listening va speaking mashqlarini chetlab o'tish hamda xatolardan qo'rqish — o'quvchilarning til o'zlashtirish jarayonini sekinlashtiradi. Ushbu xatolarni bartaraf etish uchun samarali metodlar qo'llanilishi zarur: grammatikani amaliy mashqlar bilan uyg'unlashtirish, talaffuzni muntazam mashq qilish, so'zlarni kontekst asosida o'rganish, listening va speaking mashqlarini hayotiy vaziyatlarda bajarish, shadowing, flashcards, self-talk va onlayn muloqotlardan foydalanish. Shu yo'l bilan o'rganuvchi tilni tabiiy, erkin va samarali o'zlashtiradi, kommunikativ ko'nikmalarini mustahkamlaydi va ingliz tilida erkin muloqot qila oladi.

Foydalanilgan adabyotlar:v

1. Harmer, J. (2015). The Practice of English Language Teaching. Pearson Education.
2. Thornbury, S. (2005). How to Teach Vocabulary. Pearson Longman.
3. Nation, I.S.P. (2001). Learning Vocabulary in Another Language. Cambridge University Press.
4. Yo'ldoshev, M. (2016). Ingliz tilida kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
6. BBC Learning English. <https://www.bbc.co.uk/learningenglish>